

Aftenposten om Vanndirektivet og norsk drikkevann. **DRIKKEVANN er IKKE satt på den politiske dagsordenen!**

Av Christen Ræstad

Christen Ræstad er sivilingeniør.
Rådgiver med eget firma siden 1981

Aftenposten har i mange år tatt opp viktige spørsmål omkring Norges vannforsyning. Før han ble klimajournalist på heltid, hadde Ole Mathismoen en grundig presentasjon av viktige problemstillinger i Norges vannforsyning (A-Magasinet nr.17, 28. april 1990). 17 år senere fulgte Aftenposten opp med de samme problemstillingene omkring utette vann- og kloakkrør (Solrun Dregelid i januar 2007). Senere i 2007 hadde A-Magasinet også fokus på de som har langtidsplager etter giardiaepidemien i Bergen høsten 2004. Det var også Aftenposten som avslørte vannskandalen omkring Nedre Romerike Vannverk i september 2005, og avisen var en av dem som gikk i dybden på problemstillingene under 4-dagerskokingen av vann i Oslo i midten av oktober 2007.

Aftenposten hadde 13. og 14. mai 2008 en artikkel og en leder knyttet til

Norges innføring av EUs rammedirektiv for vannressursene.

Overskrift over 2 sider 13. mai: *"EU krever bedre vann i springen"*

Artikkelen går deretter inn på innføring av Vanndirektivet og lister opp prioriterte vassdrag. Desken får kanskje ta ansvaret for at overskriften ble riv ruskende feil. Vanndirektivets innføring i Norge får dessverre minimal betydning for drikkevannet vårt.

14. mai kom så lederen i Aftenposten:

"Det er betryggende at drikkevann settes på den politiske dagsordenen, for opplysningen føyer seg inn i en rekke urovekkende meldinger om vannforsyningen de siste årene. For ett år siden avslørte A-Magasinet at bare fire av ti vannverk er godkjent av Folkehelseinstituttet. Det innebærer i praksis at 1,5 millioner nordmenn får vann som kan inneholde Giardia-parasitter."

Og videre:

"Miljøvernminister Erik Solheim har derfor et stort ansvar osv. ... Vi forventer at departementet arbeider hardt for å begrense avrenning fra jordbruksarealer, bygge kloakkrenseanlegg, rydde opp i forurensede havner ved elvemunninger, samt BYTTE UT DE MANGE VANNRØRENE FRA FØR 1970."

"Rent vann er den mest grunnleggende av alle offentlige goder. Det omfatter alle mennesker og må plasseres høyt på den offentlige prioriteringslisten. Innføring av EUs vannedirektiv må derfor bli springbrettet til å forbedre en norsk vannkvalitet som i dag ikke er høy nok."

Det hadde vært flott dersom Aftenpostens omtale hadde vært korrekt. Dessverre er det ikke slik:

1. EUs Rammedirektiv har som et helt sentralt formål å sikre vannkvaliteten i vannforekomster som er sentrale og viktige drikkevannskilder i Europa. I Norge er drikkevannsforsyningen knapt nok nevnt som prioriteringsgrunn. Aftenposten tror at Vanndirektivet skal sikre "bedre vann i springen", men de store og mest sentrale vannforekomstene for vannforsyningen er ikke en gang med på den nasjonale prioritetslisten:

- Glomma er drikkevannskilde for 250 000 mennesker, i hovedsak for Nedre Romerike Vannverk (NRV) og for Sarpsborg/Fredrikstad. Rett oppstrøms NRVs inntak ved Sørumsand har kommuner hatt alvorlig stans i kloakkrenseanlegg

slik at kloakk fra tusenvis av mennesker har rent urensset ut i Glomma. Det er påfallende at ikke Glomma får en prioritet som en av landets viktigste drikkevannskilder. Hvorfor står ikke drikkevannskilden Glomma på prioritetslisten?

- Tilsvarende gjelder Mjøsa som drikkevannskilde for blant annet Hamar, Stange og Gjøvik. Stor innsats er satt inn for å sikre Mjøsa gjennom rensetiltak for å fjerne fosfor og hindre overgjødsling av vannet. Men bakteriologien inngår i liten grad i de hensyn som er tatt. Særlig i flomperioder og ved sterk nedbør vil overløp fra kloakk-systemene og spredte utslipp tilføre Mjøsa store mengder helsefarlig forurensing. Ingen myndigheter griper fatt i problemene med det dårlige avløpsnett ut fra hensynet til sikring av viktige drikkevannskilder.

Vi får altså det paradoks at Aftenposten omtaler Vanndirektivet som viktig for å sikre vannet i springen, samtidig som dette er den største svakheten ved myndighetenes håndtering av direktivet i Norge. Aftenpostens misforståelse setter fokus på denne vesentlige svakheten i norsk vannmiljøforvaltning, ... men det skjønner ikke Aftenposten og dermed heller ikke leserne!

2. Aftenpostens leder setter fokus på en rekke svakheter i Norges vannforsyning, jfr oppslagene om parasittfaren osv. Men: Vanndirektivet

har overhodet ingen betydning for dette. Det finnes parasitter i alle vannforekomster, men i hovedsak av ufarlig type og ufarlige mengder. Likevel må sikring mot parasittsmitte tas mer alvorlig med utvidet vannbehandling, for eksempel UV-bestråling av vannet.

3. Fornyelse av gamle vannledninger er en hovedutfordring i fremtiden. INGEN statlige myndigheter griper fatt i dette, med unntak for enkelte medarbeidere i lokale Mattilsyn. Dårlige vannledninger har med få unntak ingen relevans i forhold til Vanndirektivet. Unntaket gjelder der det er knapphet på vann slik at 50 % lekkasjetap blir relevant for vannressursforvaltningen.

Jeg deler synspunktene fra de som sier at Vanndirektivet får minimal betydning i Norge. Det er 2 hovedårsaker til dette:

- a) Norge har gjennom de siste 20 årene utarbeidet mer enn 100 vannbruksplaner. Her ble det brukt store ressurser og mange medarbeidere gjorde en dyktig innsats. Men planene og dokumentasjonen har fortsatt betydelig relevans. Finn fram planene og gjennomfør dem!

- b) Miljøverndepartementet og fylkesmennenes miljøvernavdelinger har omtrent ingen bemanning til å sette inn som innsats i gjennomføringen av Vanndirektivet. Det blir en enorm mengde samordningsmøter og masse byråkrati, men til liten eller ingen reell nytte, verken for vannforekomstene eller for drikkevannsforsyningen.

Norske vannverk, kommuner og organisasjonen Norsk Vann (tidligere NORVAR) gjør en stor innsats for å bedre vannforsyningen, ikke på grunn av, men på tross av myndighetenes innsats. De siste 20 årene er det investert flere titalls milliarder kroner i vannforsyning fra sikrere drikkevannskilder, mer omfattende vannbehandling og etter hvert også fornyelser av gamle utette vannrør. Det er mange svakheter å gripe fatt i, og innbyggerne og media krever forbedringer.

Vi kan dessverre ikke regne med drahjelp fra myndighetene i dette arbeidet, til tross for at vannverkene må betale urimelige 32 millioner kroner i tilsynsavgift til Mattilsynet.